

REPORTATGE

Els cinc canareus que van viure l'Holocaust, en la memòria

L'Ajuntament d'Alcanar ha homenatjat els canareus deportats als camps d'extermini nazis durant la Segona Guerra Mundial

Alcanar Dani Sainz de Aja

"Un cop li van comprar un pijama de ratlles i va dir que el cremessin, que ell ja n'havia dut molts anys i no volia saber-ne res". José Nos, fill de Joan Bautista Nos, s'emociona quan recorda el poc que son pare li va explicar del seu pas pel camp d'extermini nazi de Mauthausen. **"Ell no en volia parlar gaire, se li feia un nus a la gola".**

Joan Bautista Nos va ser un dels cinc canareus deportats als camps d'extermini nazi durant la Segona Guerra Mundial. Va arribar al camp de Mauthausen amb només 16 anys, acompanyat pel seu pare José, que ja en tenia 65, a l'estiu de 1940. Eren part dels 927 refugiats republicans a França que els alemanys van fer pujar a un tren abarrotat direcció el camp de concentració austríac. A la seua mare i la seua germana, els nazis les van fer retornar a Espanya.

Joan Bautista va aconseguir sobreviure fins que en va sortir el 22 d'agost de 1941, després de mesos de treballs forçats, malalties, mort... i de veure's dos cops la pistola al pit, recorda el seu fill. Va ser gràcies a la intermediació de Ramón Serran Suñer, ministre fran-

El cementiri d'Alcanar recorda els cinc canareus deportats als camps d'extermini nazi. / D.S.A.

quista i cunyat del mateix dictador. La mare de Joan Bautista era criada dels Serrano Suñer, família amb vincles a les Terres de l'Ebre.

"Això d'alguna manera demostra la implicació del govern Franco en els deportats espanyols als camps nazis", apunta l'historiador canareu Joan Baptista Beltran. **"Sabien perfectament qui eren els deportats. De fet, els alemanys els van tractar d'apàtrides, perquè el govern es-**

panyol no en volia saber res".

El passat cap de setmana, l'Ajuntament d'Alcanar va homenatjar els cinc canareus que van conèixer l'horror dels camps de concentració nazi davant l'emoció dels seus familiars i la Consellera de Justícia, Ester Capella.

Un panell, clavat damunt d'unes vies de tren, recorda cinc noms: José Fabregat Chimeno, José Juan Forcadell, José Gras Barrera, José Nos

Juan i Joan Bautista Nos Fibla. Els tres primers van combatre per la República durant la Guerra Civil. Un d'ells va ser comissari polític, i un altre es va unir a la resistència francesa durant la invasió nazi. Dos van morir als camps d'extermini, José Nos a Gusen (dos mesos després que el seu fill marxés) i José Gras a Wöbbelin. La resta van viure fins passada la vuitantena d'anys.

"És un homenatge físic perquè

els familiars puguen sentir-los més a prop però també perquè puguem tenir un record a la nostra consciència col·lectiva, que ens farà ser una societat més justa i més solidària i en plena esperança quan mirem el futur", va destacar l'alcalde Joan Roig durant l'acte. La consellera Capella va recordar que **"l'Holocaust va ser el genocidi del poble jueu i gitano, però va afectar molts altres col·lectius com gais i lesbianes"** i que en el cas dels republicans espanyols i catalans, **"hi ha el paper que va jugar el franquisme i la seua voluntat clara d'exterminar la dissidència política, i això ho hem d'explicar bé"**. Joan Baptista Beltran ha comptat 202 ebrenques que van conèixer l'horror dels camps de concentració nazi. D'estos, en van morir 141. Però en total en van ser més de 5.500 els republicans espanyols morts sobre els quals l'Estat mai n'ha reconegut cap responsabilitat. **"El nazisme no és cap broma"**, alerta Beltran. **"Que oblidar és millor que remenar el passat és fals, no podem afrontar el futur sense conèixer el passat. I la veritat és esta, no es pot amagar, i només sabent-la podem evitar que esta barbàrie no es torne a repetir enlloc".**